

9. किरातार्जुनीयस्य रचयिता कः?

अ) श्रीहर्षः

आ) कालिदासः

इ) भोजः

ई) भारविः

10. रघुवंशे कृति सर्गाः सन्ति

?

अ) अष्टादश

आ) नवदश

इ) दश

ई) विंशतिः

II. द्वयोः प्रबन्धं लिखत । ऐरं देवं शुभं देवं वृषभं देवं बरं मीरि.

2x8

=16

BMSCW LIBRARY

Write an essay on any two of the following.

अ) कालिदासमहाकवेः देश-काल-कृतीः अधिकृत्य लिखत ।

मुक्तांश्च राजीदानन्द देवं, ताप मुख्यं कृतिगम्भीरं शुभं देवं बरं मीरि.

Write a note on place, date and works of the great poet Kalidasa.

आ) दिलीपस्य पात्रचित्रणं कुरुत ।

दिलीपनं छात्रजीवनं शुभं देवं बरं मीरि.

Sketch the character of Dileepa.

इ) दिलीपस्य वसिष्ठाश्रमप्रयाणं वर्णयत ।

दिलीपनं वसिष्ठाश्रमप्रयाणं शुभं देवं बरं मीरि.

Describe Dileepa's journey to Vasistashrama.

III. त्रयाणां श्लोकानाम् अनुवादं कृत्वा विवृणुत ।

3x3 =9

योग्याद्यादर्थो मुमूर्खं शुभं देवं बरं मीरि.

Translate any three shlokas and explain

१. अथवा कृतवाग्द्वारे वंशेऽस्मिन् पूर्वसूरिभिः ।

मणौ वज्रसमुत्कीर्णे सूत्रस्येवास्ति मे गतिः ॥

२. शैशवेऽभ्यस्तविद्यानां योवने विषयैषिणाम् ।

वार्धके मुनिवृत्तीनां योगेनान्ते तनुत्यजाम् ॥

३. प्रजानामेव भूत्यर्थं स ताभ्यो बलिमग्रहीत् ।

सहस्रगुणमुत्प्रभुमादत्ते हि रसं गविः ॥

४. प्रजानां विनयाधानादक्षणाद्भूरणादपि ।

स पिता पितरस्तासां केवलं जन्महेतवः ॥

५. तं सन्तः श्रोतुमर्हन्ति सदसद्यक्तिहेतवः ।

हेतवः संलक्ष्यते ह्यमौ विशुद्धिः श्यामिकापि वा ॥

IV. वाक्यद्वयं ससन्दर्भं विवृणुत ।

2x3 = 6

या प्राप्तिरूपादर्शो एवं वाक्यगम्भीर्यु नन्दनोदयः विवरिते.

Explain with reference to context any two of the following sentences.

१. प्राणशुलभ्ये फले लोभादुद्वाहुरिव वामनः ।
२. प्रणवः छन्दसामिव ।
३. वृद्धत्वं जरसा विना ।
४. परार्थेकफलागुणाः ।

BMSCW LIBRARY

V. संस्कृतभाष्याउत्तराणि लिखत ।

अ) प्रश्नानां लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि लिखत ।

5x1 = 5

१. दिलीपः	२. तस्य	३. फलम्	४. रमाः
५. ताम्	६. सुदक्षिणा	७. गुरु	८. यज्ञाय

आ) चतुर्णां लकार-पुरुष-वचनानि लिखत ।

4x1 = 4

१. अस्मि	२. वन्दे	३. दुदोह	४. अर्हन्ति
५. भवति	६. गमिष्यामि	७. गच्छतु	८. अभूत्

VI. परिच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाष्या लिखत ।

2x5=10

महाभारतस्य रचयिता श्रीवेदव्यासमहर्षिः । सः तत्र पात्रधारी अपि। यदा यदा पाण्डवाः दुःखिताः भवन्ति स्म तदा तदा श्रीवेदव्यासमुनिः आगत्य तेषां दुःखं परिहरति स्म । श्रीकृष्णः अपि सर्वविधं साहाय्यं विधाय पाण्डवान् पालयति स्म। अत एव कुन्ती कथयति – हे कृष्ण ! सर्वदा अस्माकं जीवने आपदः सन्तु। दुःखं भवतु। तदा भवान् आगत्य अस्मान् रक्षति इति विश्वासः अस्ति। सकलरक्षको जगत्पतिः भवान् निरन्तरम् अस्मान् पालयतु इति प्रार्थयामि। एतेन अत्र भवतः दर्शनं भवति । अन्ते मोक्षोऽपि भविष्यति इति मम निश्चयः इति। कुन्त्याः विश्वासः एषः ।

अधोलिखितप्रश्नानाम् उत्तरं संस्कृतभाष्या लिखत ।

१. महाभारतस्य रचयिता कः ?
 २. पाण्डवानां दुःखं कः परिहरति स्म ?
 ३. श्रीकृष्णः कान् पालयति स्म ?
 ४. 'अस्माकं जीवने आपदः सन्तु' इति का कथयति ?
 ५. कुन्त्याः निश्चयः कः ?
-